

ної економіки (тобто найістотніший зв'язок і залежність, які визначають ознаки змішаної економіки), впливає на систему економічних законів як по лінії субординації, так і по лінії взаємодії. Зрозуміло, таку залежність не треба розглядати як поглинання основним законом усіх інших, розчинення його в системі законів. Суть її (залежності) полягає в тому, що виражаючи природу та істотні ознаки економічної системи, основний економічний закон впливає на всі її сторони і процеси, надаючи їм соціальної визначеності.

Список використаних джерел

1. Катасонов В. «Учёные идиоты», или Кое-что об экономистах / В. Катасонов // Итоги недели. – 2017. – №2. – С. 10–11.
2. Соціальна політична економія : навч. посіб. [Електронний ресурс] / [О. О. Беляев, Л. П. Бортнікова, А. З. Зазимко та ін. ; за ред. О. О. Беляєва, В. І. Кириленка]. — К. : КНЕУ, 2014. — 187 с.

Малий І.Й.

д.е.н, професор
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

НЕОНАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ ТА МОДЕЛІ ПУБЛІЧНОГО СЕКТОРУ

Начало ХХІ століття характеризується фінансово-економічною кризою та затяжною депресією, загостренням суперечностей процесів поглиблення глобалізації (гомогенізацією та гетерогенізацією), розширенням масштабності екологічної та продовольчої катастрофи, посиленням міжкраїнової конкурентної боротьби за ринки енергетичних та інших ресурсів. Сучасна криза цивілізаційного прогресу та суспільних наук висуває на порядок денний проблему формування нового економічного порядку [1], нових ідей і системи поглядів на взаємодію національного та глобального.

Загострення проблеми зростання суспільного добробуту та національної конкурентоспроможності, що сьогодні постало перед більшістю країн світу, актуалізує обґрунтування національних стратегій економічної політики, до реанімації ідей національної політичної економії в сучасних умовах виживання світу, до формування концепції неонаціональної політичної економії, як науки про управління

розвитком добробуту суспільства [2]. Дійсно, сьогоденні реалії свідчать про активізацію процесів організаційно-економічного оформлення відносної відокремленості національної економічної політики (брекзит Великобританії, формування національних стратегій економічного розвитку, ведення гібридних війн тощо), а також економічні результати розвитку Швеції, Данії, Китаю та інших країн є констатацією торжества реалізації національної політики соціально-економічного розвитку суспільства. Зокрема, частка витрати бюджету по відношенню до ВВП становить у Швеції (56 %), Данії (54 %), Франції (52 %), Фінляндії (50 %), Китаю (45 %), що пов'язано з особливостями функціонуванням держав загального добробуту. Спільним відправним пунктом трансформації суспільства в цих країнах є визначення провідної ролі економіки публічного сектору, відзначаючи при цьому відмінності щодо розвитку та надання населенню публічних послуг.

Розкриття гносеологічних коренів формування не національної політичної економії необхідно шукати в аналізі держави, як вихідної базової інституції, що якраз і визначає просторові, історичні та економічні межі її (національної економіки) функціонування. Тільки держава, як суспільний феномен, залишається протягом кількох тисячоліть по своїй інституціональній ролі найстійкішою організацією, в межах якої відбувається кругообіг матеріальних і фінансових ресурсів, вимір продуктивності та ефективності суспільної діяльності. Слід визнати, що типологія держави змінюється, міняються її функції, масштаби діяльності, взаємовідносини між самим державами, але констатуючі правила людської діяльності, що визначаються державою, як і тисячі років тому, так і сьогодні, залишаються визначальними по відношенню до реалізації прав і свобод громадян, до зростання їх добробуту. Незважаючи на універсальність ринкових законів, кожна країна характеризується властивими їй особливостями національного господарювання, економічної культури, рівня виробництва національного доходу та споживання. Актуальними є думки Ф. Ліста про те, що «Сохранение, развитие и совершенствование национальных особенностей, — підкреслював Ф. Лист, — является в настоящее время главным предметом стремлений отдельных народностей и должно быть таким. В этом нет ничего неправильного и эгоистичного; напротив, это стремление разумно и находится в полном согласии с интересами всего человечества, ...которое может

быть полезно человечеству только в том случае, если многие нации достигнут одинаковой степени культуры и могущества...» [3]. В современных глобальных условиях заострения суперечностей між гомогенізацією та гетерогенізацією досягти однаково рівня культури та могутності неможливо.

Предметом не національної політичної економії виступає пізнання конкретних феноменів у їх часовій і просторовій визначеності і конкретних форм прояву змінюваності всезагальних економічних явищ і законів: обміну, ціни, ренти, попиту, пропозиції, якості життя, суспільного добробуту тощо. На відміну від класичної та неокласичної теорій, які аналізують елементи всезагального в економічних явищах, теорія національної економіки зв'язана з пізнанням конкретного, а точніше індивідуального, виключаючи й вартісний вимір форм прояву універсальних економічних тенденцій розвитку [4]. Міжкраїновий аналіз тенденцій розвитку свідчить про актуальність проблеми збереження органічної цілісності національної економіки, що обумовлена міжнародною фінансовою експансією, інформаційною асиметрією та фальсифікацією, ствердженням мережевої економіки, новими екологічними, ресурсними та соціальними викликами, вирішення яких можливе лише за переосмислення нової ролі держави у виконанні своїх безпекових, соціальних і гуманістичних функцій. Теорія неонаціональної політичної економії та моделей публічного сектору дозволяє, на наш погляд, синтезувати в єдине ціле теоретичні розробки з інституціоналізму, інноваційної економіки, глобальної, екологічної та конституційної політичної економії підпорядкувавши їх реалізації державно-національної політики забезпечення конкурентоспроможності національної економіки, сталого розвитку та суспільного добробуту, національної безпеки держави.

Список використаних джерел

1. *Стиглиц Дж.Е.* Крутое пике: Америка и новый экономический порядок после глобального кризиса / Стиглиц Джозеф; (пер.с англ. В.Лопатка). — М.: Эксмо, 2011. — 512 с.
2. *Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 2 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін.* — К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. — (848 с. — С. 813–815.
3. *Ф. Лист.* Национальная система политической экономии. — Мирская экономическая мысль. Сквозь призму веков. В 5 т., Т. III. — М.: Мысль, 2005. — 896 с.

4. Більш детально про аналіз розмежування предметів «історичної національної економії» і «теоретичної національної економії» див.: *Ойкен В.* Основы национальной экономики: Пер. с нем./ Общ. ред. В.С. Автономова и др. – М.: Экономика, 1996. – 351 с. – С. 46.

Колот А.М.

д.е.н., професор

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ІНСТИТУТИ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ І СУСПІЛЬСТВА: СУЧАСНІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ТА РОЗВИТОК

Економічна теорія досліджувала і по суті продовжує досліджувати функціонування економічних систем здебільшого у контексті взаємодії двох ключових інститутів – ринку та держави. Традиційною була та залишається дискусія щодо співвідношення рольових функцій ринку та держави, діапазон точок зору при цьому коливається у межах від повного заперечення держави як економічного суб'єкта до пріоритетності цього інституту в структурі сучасної економіки. Домінування в економічній науці останньої третини ХХ – початку ХХІ ст. ортодоксальних ліберальних теорій, що сформували так званий економічний «мейнстрім», спровокувало достатньо критичне ставлення до держави як економічного суб'єкта, доцільності державного втручання в процеси економічного розвитку. Проте сформована на початку 80-х рр. ХХ ст. на цій теоретичній ідеології економічна політика західних країн водночас потерпіла фіаско під натиском глобальної економічної кризи та її наслідків.

Об'єктивні закономірності еволюції економічної системи, що проходять сьогодні під лозунгом глобалізаційних процесів та характеризуються динамізмом, масштабністю та багатовекторністю змін, висувають нові складні завдання перед економічною наукою. Кожний етап розвитку економічної системи пов'язаний, передусім, з переоцінкою ролі як домінантних ресурсів, так і інститутів, що забезпечують її повноцінне функціонування. Так цілком очевидно, що постіндустріальний етап еволюції суспільства визначається формуванням нової конфігурації інститутів, трьох сил, які представлені державою, ринком та організаціями (бізнесом). Проголошення нової